

הנחיות לביצוע ראיון עם דמות חינוכית (מורה / יועצת):

באדיבות פרופ' עמוס רולידר

ראיון עם דמות חינוכית יתבצע לרוב בפגישה הראשונה שלנו עימה. רבות כבר דובר על חשיבותו של רושם ראשוני, ויש לזכור שבמידה רבה האופן שבו ינוהל ראיון זה – ישפיע על המשך התקשורת עם דמות זו בעתיד.

הנחיות כלליות לאופן ביצוע הראיון:

1. את הראיון יש לבצע במקום **שקט**, הרחק מאוזניהם של תלמידים ומורים אחרים. יש לתאמו מראש בזמן שהמורה תוכל להתפנות לכך למשך כ-30-20 דקות. זמן טוב יכול להיות שעת קבלה של המורה.
2. **בתחילת הראיון יש:**
 - ✓ להודות למורה על שיתוף הפעולה.
 - ✓ להסביר לה בקצרה על אופן העבודה בניתוח התנהגות.
 - ✓ להסביר את חשיבות שיתוף הפעולה שלה להצלחת כל תוכנית שנציע בהמשך (לחידוד שלפי גישתנו, שינוי התנהגותי מושג באמצעות עבודה נכונה של הדמויות המשמעותיות בחייו של הילד).
3. במידה ופגישתכם כוללת ראיון ותצפית, מומלץ לקיים את הראיון **לאחר** התצפית, על מנת שתוכלו להתייחס אליה בשיחתכם.
4. בסיום הראיון יש להסביר מהם הצעדים הנדרשים להמשך ולערוך תיאום ציפיות בנוגע לאופן התקשורת.

מטרות הראיון:

- לראיונות שונים מטרות שונות, בהתאם לרקע שנמסר על הילד על ידי הוריו. עם זאת, ראיונות רבים חולקים אחת או יותר מהמטרות הבאות:
- ✓ ווידוא ייצוגיות התצפית- האם ההתנהגויות שנצפו במהלך התצפית אופייניות לילד, האם השכיחות ומשך הזמן שנצפו תואמים את המתרחש.
 - ✓ **התרשמות מהמורה** – באיזו מידה המורה צפויה לשתף פעולה עם תוכנית עתידית שנציע (האם מראה נכונות? האם סקפטית? האם מנסה לחמוק או דווקא חותרת לקשר עימנו?...).
 - ✓ **התרשמות המורה** – באיזו מידה המורה צפויה להצליח ליישם תוכנית עתידית שנציע? (האם בעלת שליטה טובה בכיתה? האם מבינה את המצב הנוכחי לאשורו? האם יש לה מוטיבציה לשינוי?)

- ✓ **התרשמות מהתנהגויות התלמיד** – זיהוי מגוון ההתנהגויות הבעייתיות (הן המוחצנות והן הבלתי משימתיות) שהילד מפגין.
- ✓ **הערכה פונקציונאלית** – אפיון תדירויות של הופעת ההתנהגות, טריגרים ו-setting ודרכי תגובה קיימות אשר ייתכן ומחזקות או משמרות את ההתנהגויות הללו.
- ✓ התרשמות ממצבו הלימודי של התלמיד.
- ✓ התרשמות ממצבו החברתי של התלמיד.
- ✓ זיהוי גורמי המוטיבציה של הילד בסביבה החינוכית.
- ✓ קבלת אינפורמציה בנוגע למערכת היחסים הנוכחית של בית הספר עם הורי התלמיד.

ראיון עם מורה:

שם התלמיד/ה: _____ בית הספר: _____ כיתה: _____
תאריך: _____ שם המורה / היועצת ותפקיד: _____ מראיינת: _____

בראיון שמבוצע לאחר תצפית יש לשאול: **האם התצפית אופיינית?** _____

קשיי ההתנהגות של התלמיד (לפי סדר חשיבות) הינם:

- _____ .1
- _____ .2
- _____ .3
- _____ .4
- _____ .5
- _____ .6

באיזה תדירות מתרחש כל אחד מקשיי ההתנהגות שהוזכרו (כמה פעמים בשיעור / ביום / בשבוע)?

טריגרים ו-settings (מתי התחילו קשיי ההתנהגות, שעה ביום, שלב בשיעור, מקצועות, מעברים, סוג דרישה, נוכחות מורים או תלמידים מסוימים, הפסקה, משתני רקע כמו אכילה, טיפול תרופתי, מקום ישיבה, אבחונים, בעיות בבית...):

מתי קשיי ההתנהגות לא מתרחשים?

מהי ההתמודדות עם ההתנהגות הנהוגה כיום? כיצד הגבתם בעבר לקשיי ההתנהגות? (שיחות, השעיה, טיפול מקצועי, הזמנת ההורים, הערות חוזרות, מתן תשומת לב חיובית במינונים גבוהים, הסרת דרישה לימודית...)

תארי את יכולותיו האקדמאיות של הילד - נקודות חוזק ונקודות חולשה:

שאלות מכוונות:

1. מהם המקצועות בהם מצליח / עומד ברף הכיתתי?
2. מהם המקצועות בהם הוא מתקשה / ישנו פער מבני כיתתו?
3. האם יכול להתגבר על הקושי / הפער באמצעות קבלת סיוע מהמורה?
4. האם מקבל סיוע כיום בבית הספר (למידה פרטנית / שעות שילוב וכו')?
5. האם לדעתך זקוק לסיוע חיצוני כמו הוראה מתקנת או חונך על מנת להתגבר על הפער / הקושי?
6. האם ישנם מקצועות שלדעתך יש להוציא ממערכת הלימודים, עקב פערים בלתי ניתנים לגישור (לתשומת לבך – שאלה זו רלוונטית רק במקרים יוצאי דופן, לדוגמא נער שנשר מהלימודים!!)?

תארי את מצבו חברתי של הילד:

שאלות מכוונות: כמה חברים יש לו, מי הם, מה עושה בהפסקות, האם הוא קורבן להצקה, האם לועגים לו, האם מציק לילדים אחרים?

מהם גורמי המוטיבציה של הילד? מה הוא אוהב לעשות? ממה נהנה? (לדוגמא: הפסקות, משחק עם חבר, הקלה בשיעורי הבית, פינת חיות, חדר מוזיקה, הצגה בשיעור):

תארי את שיתוף הפעולה והתקשורת הקיימת בין המשפחה ובית הספר:

נקודות נוספות (אירועים חריגים, נקודות חוזק, התערבויות יעילות, שאלות/בקשות שהועלו...):
